

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Το προφίλ και οι ανά

Πρόσφατα δημοσιεύτηκε η έκδοση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης «Στατιστικά στοιχεία για τους διδασκότες που αποφοίτησαν από τα ελληνικά ΑΕΙ το 2015». Τα στοιχεία που δίνονται στη συγκεκριμένη έκδοση, μπορούν να συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση της ταξικής - πολιτικής αντιπαράθεσης στο χώρο και στην περαιτέρω επεξεργασία της γραμμής πάλης για τους νέους εργαζόμενους επιστήμονες στα πανεπιστημιακά ιδρύματα, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες τους.

ΑΡΘΡΟ

Του Δημήτρη ΚΟΙΛΑΚΟΥ*

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΚΤ, το 2015 αναγορεύτηκαν 1.810 νέοι διδασκότες από ελληνικά ΑΕΙ. Ο αριθμός αυτός σχεδόν ταυτίζεται με το μέσο όρο αναγορεύσεων νέων διδασκόντων την περίοδο 2005-2015 (1.812). Οι διδασκότες του 2015 είναι ισοκαταμεμημένοι ως προς το φύλο (49,3% γυναίκες, 50,7% άντρες), ενώ η ηλικιακή τους κατανομή έχει ως εξής: 46,6% μέχρι 35 ετών, 38,1% από 35 μέχρι 44 ετών, 12,5% από 45 μέχρι 54 και 2,8% από 55 μέχρι 64 ετών.

Με ελάχιστη οικονομική υποστήριξη από το κράτος

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάλυση του μορφωτικού επιπέδου των γονέων των νέων διδασκόντων του 2015. Με βάση τα στοιχεία, τουλάχιστον ο ένας γονέας είχε πτυχίο πανεπιστημίου στο 36,7% των νέων διδασκόντων, μεταπτυχιακό δίπλωμα στο 5,2% και διδακτορικό στο 8,5%. Αναλύοντας τα στοιχεία, προκύπτει ότι την ώρα που ο αριθμός των υποψήφιων και νέων διδασκόντων έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, είναι πολύ περισσότεροι (τόσο σε απόλυτα μεγέθη όσο και ποσοστιαία) όσοι προέρχονται από εργατικές - λαϊκές οικογένειες, ως αποτέλεσμα των αλλαγών στον καταμερισμό της εργασίας, που παρακολουθεί τις αλλαγές στη διάρθρωση της καπιταλιστικής οικονομίας και την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων.

Παρότι, όμως, αυξάνει ο αριθμός των νέων και υποψήφιων διδασκόντων από εργατικές - λαϊκές οικογένειες, τα στοιχεία του ΕΚΤ για την οικονομική υποστήριξη των νέων επιστημόνων κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διδακτορικής τους διατριβής δείχνουν ότι οι όροι με τους οποίους αναγκάζονται να δουλέψουν για την ολοκλήρωση της διατριβής τους ορθώνουν σημαντικά εμπόδια στην προσπάθειά τους αυτή. Τα στοιχεία δείχνουν ότι μόλις το 44,6% των νέων διδασκόντων του 2015 είχαν οικονομική υποστήριξη από το πανεπιστήμιο ή κάποιο σχετικό εκπαιδευτικό ή μη φορέα και δεν βασίζονταν κύρια στον οικογενειακό κορβανά ή την (εκτός πανεπιστημίου ή ερευνητικού κέντρου) προσωπική τους εργασία. Πιο αναλυτικά, υποτροφίες από ίδρυμα στην Ελλάδα έλαβε το 28,6%, αμοιβή για διδακτικό ή ερευνητικό έργο το 7,9%, υποτροφία εξωτερικού το 4,5% και χρηματοδότηση από εργοδότη το 3,6%. Σημειώτεον ότι στα στοιχεία αυτά δεν αποτυπώνονται το ύψος, η διάρκεια και οι υπόλοιποι όροι της όποιας οικονομικής υποστήριξης.

Συνέπειες και στο χρόνο αποπεράτωσης της διατριβής

Επιπρόσθετα, οι υποψήφιοι διδασκότες συχνά εργάζονται (με ή χωρίς αμοιβή) σε ερευνητικά έργα με αντικείμενο διαφορετικό από αυτό της διατριβής τους και συνεπώς δεν μπορούν να εστιώσουν στο αντικείμενό της. Η δυσκολία αυτή εντείνεται όταν ο επικεφαλής - επιβλέπων του ερευνητικού έργου τον καθυστερεί σκόπιμα, προκειμένου να εκμεταλλευτεί την κακοπληρωμένη ή και απλήρωτη επιστημονική του εργασία που προσφέρει στο έκαστο (σχετικό ή μη) ερευνητικό πρόγραμμα.

Συχνά, μάλιστα, για αυτόν ακριβώς το λόγο, ο υποψήφιος διδάκτορας ουσιαστικά εμποδίζεται να ολοκληρώσει τη διατριβή του, ακόμα και αν έχει τα επιδικώσιμα ερευνητικά αποτελέσματα. Ακόμα, σε περιπτώσεις ερευνητικών προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας με συμμετοχή εταιρειών, δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο να μην επιτρέπεται στον υποψήφιο διδάκτορα να παρουσιάσει τη διδακτορική του διατριβή, αν πρώτα δεν κατοχυρωθούν με πατέντα τα ερευνητικά αποτελέσματα, διαδικασία που, πέραν των όσων αφορούν την εμπορευματοποίηση της επιστημονικής έρευ-

ΤΕΤΑΡΤΗ 30 ΜΑΗ 2018

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

ΝΕΟΛΑΙΑ

15

Ανγκες των νέων εργαζομένων υψηλής επιστημονικής ειδίκευσης

Το περιεχόμενο της Ερευνας υποτάσσεται στο βωμό της καπιταλιστικής ανάκαμψης

νας, είναι και εξαιρετικά. Με αυτά ως δεδομένο 35,7% των νέων διδασκόντων (το όριο, δηλαδή, που εγκρίνεται από τη κλήρωση της διατριβής). Χρειάζεται, επίσης, να οργανωθεί χρόνος αλλά επιστημονικό αντικείμενο, για παράδειγμα, ερευνητικό έργο, χωρίς εργαστηριακό/παρατηρητικό υπόβαθρο, ενώ στη δεύτερη διατριβή του τις ώρες που δίδονται σε ερευνητικό έργο, να γίνουν οι διδασκόντες να είναι οι διδασκόντες.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στο χώρο αναδεικνύουν για ακόμα φορά τις συνέπειες της επιχειρηματικής λειτουργίας των πανεπιστημιακών και ερευνητικών φορέων, που εγκλωβίζει τους εργαζόμενους στην έρευνα (και όχι μόνο) στα δεσμά της εργασιακής ανασφάλειας. Κι αφού, όπως αρέσκονται να λένε ο ΣΥΡΙΖΑ και οι άλλες αστικές δυνάμεις, η έρευνα αποτελεί «μολύβι ανάπτυξης», ήταν σίγουρο ότι τις συνέπειες του αναπτυξιακού τους οράματος θα τις βιώσουν και οι νέοι επιστήμονες από πρώτο χέρι!

Είναι, μάλιστα, ενδιαφέρον ότι τα στοιχεία του ΕΚΤ δείχνουν πως η κατανομή των ερευνητικών αντικειμένων των διατριβών των νέων διδασκόντων του 2015 ακολουθεί σε μεγάλο βαθμό τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του κεφαλαίου που έχει υιοθετήσει η κυβέρνηση με την «Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική 2021». Αλλάστε, οι σχεδιασμοί της αστικής τάξης έχουν χρονικό βάθος, δεδομένου ότι οι ρίζες της ανάκαμψης της καπιταλιστικής οικονομίας φυτρώνουν μέσα στην περίοδο της καπιταλιστικής κρίσης (και αντίστροφης). Αφού, λοιπόν, αναγκαστικά μεσολαβεί ένα χρονικό διάστημα μέχρι την εφαρμογή και εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, η στρατηγική παρέμβαση του κεφαλαίου στα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα λαμβάνει εκ των προτέρων τα μέτρα της. Τα παραπάνω ολοκληρώνουν την εικόνα που θέλει σήμερα τον υποψήφιο διδάκτορα να είναι ουσιαστικά δέσμιος του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται η επιστημονική έρευνα, με τον ίδιο να βρίσκεται στην τελευταία βαθμίδα του συστήματος των σχέσεων που διέπουν την «ερευνητική» παραγωγή. Δεν είναι, λοιπόν, μόνο οι όροι δουλειάς των νέων επιστημόνων που δε-

σμεύονται από τις στοχεύσεις του κεφαλαίου, αλλά και το ίδιο το περιεχόμενο της έρευνάς τους ουσιαστικά προσαρμόζεται στις προτεραιότητες που θέτει ο σχεδιασμός της αστικής τάξης, για τη φάση της ανάκαμψης της καπιταλιστικής οικονομίας. Οι δυο αυτές πλευρές είναι αλληλένδετες.

Πάλη με γνώμονα τις σύγχρονες ανάγκες των υποψηφίων διδασκόντων

Αυτό είναι και το ζήτημα που προτάσσουν οι δυνάμεις του ΚΚΕ και της ΚΝΕ στα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα, απευθυνόμενες στους υποψηφίους διδασκόντες που θα στελεχώσουν τη νέα βάση του υψηλής επιστημονικής ειδίκευσης εργατικού δυναμικού. Ο υποψήφιος διδάκτορας είναι εργαζόμενος που κάνει τα πρώτα βήματά του στην ερευνητική εργασία, δέσμιος της υποταγής της έρευνας και των ιδρυμάτων στις στοχεύσεις του κεφαλαίου. Το γεγονός ότι η διαδικασία εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής έχει ημερομηνία λήξης, τους φέρνει σε αντίστοιχη θέση με όσους δουλεύουν με όρους και συμβάσεις με ημερομηνία λήξης. Η διεκδίκηση για μόνιμη και πλήρους απασχόλησης δουλειά για όλους τους εργαζόμενους στα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα αφορά και τους υποψηφίους διδασκόντες που θα συνεχίσουν στο χώρο, για τους όρους δουλειάς τους μετά το διδακτορικό.

Η διεκδίκηση για **συμβάσεις εργασίας για όλους, με πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα, στο ύψος των σύγχρονων αναγκών**, μπορεί να αποντήσει ολοκληρωμένα στην προσπάθεια του ΣΥΡΙΖΑ να επεκτείνει το απαράδεκτο καθεστώς της υποτροφίας από τη μια και από την άλλη να φορτώσει στους εργαζόμενους επιπρόσθετο κόστος ασφάλισης, στις περιπτώσεις όπου συνάπτονται συμβάσεις εργασίας, μειώνοντας έτσι το πραγματικό τους εισόδημα. Για τους υποψηφίους διδασκόντες, η διεκδίκηση αυτή σημαίνει **σταθερή αμοιβή για όλο το διάστημα εκπόνησης της διατριβής**. Όπως και όλοι οι υπόλοιποι εργαζόμενοι που αμείβονται από ερευνητικό προγράμματα, ανεξαρτήτως του είδους της εργασίας τους, έτσι και οι υποψήφιοι διδασκόντες να καλύπτονται πλήρως ασφαλιστικά με δαπάνες που θα καταβάλλει ο φορέας υποποίησης του εκάστοτε προγράμματος. Όσο παραμένει η υπάρχουσα κατάσταση, συνεχίζει να είναι επικαιρή η διεκδίκηση για να καταργηθεί η υποχρέωση καταβολής ΦΠΑ για όσους εργάζονται σε ερευνητικά προγράμματα έχοντας συνάψει σύμβαση έργου με τον φορέα υποποίησης του προγράμματος.

Αντιπαλεύοντας τη συνθήκη πρακτική που τους θέλει «τρεχαντήρια» για να καλύπτουν τα κενά σε διδακτικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό, τονίζουμε ότι οι υποψήφιοι διδασκόντες έχουν ως κύρια υποχρέωση την εκπόνηση της διατριβής τους. Διεκδικούμε: **Καμία παράπλευρη απασχόληση των υποψηφίων διδασκόντων εντός των ιδρυμάτων, πέραν των απαιτούμενων για την ευδόωση της διδακτορικής έρευνας και την εκπαίδευση στην επιστημονική - ερευνητική εργασία. Εκπαιδευτικό και εργαστηριακό έργο μόνο στο πλαίσιο της διατριβής και σε συνάφεια με το αντικείμενό της, με ειδικά προβλεπόμενη γι' αυτό πρόσθετη αμοιβή. Άμεση καταβολή των χρωστούμενων από προηγούμενα εξόμηνια.**

Τα παραπάνω φέρνουν στο προσκήνιο τη σύζληση για την ανάγκη **Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας για τους εργαζόμενους στα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα**, που θα πατά στις σύγχρονες ανάγκες των εργαζομένων. Η σύζληση αυτή αφορά ιδιαίτερα και τους υποψηφίους διδασκόντες, το εργασιακό καθεστώς των οποίων είναι, ουσιαστικά, στον αέρα, αφού από πούθεν δεν κατοχυρώνεται κανένα εργασιακό τους δικαίωμα. Κόντρα στην επιχειρηματική τους θέση για τη σύζληση για σύμβαση να είναι ανεπικαιρή, μιας και υπάρχουν περιορισμοί στο μισθολογικό καθεστώς των εργαζομένων στα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα, δεν μπορούμε να χαρίσουμε τις διεκδικήσεις που αφορούν το σύνολο των όρων εργασίας, ώστε όλα τα ζητήματα (άδειες, επιδόματα κ.ά.) να ρυθμίζονται στη βάση της αντιστοιχίας τους με αυτά των μόνιμων εργαζομένων του αντίστοιχου κλάδου, ειδικότητας κ.λπ. Ιδιαίτερα, δε, πλευρά για τους υποψηφίους διδασκόντες είναι η διεκδίκηση για **προσμετρητή προϋπηρεσία, για όλο το διάστημα εκπόνησης της διατριβής**.

* Ο Δημήτρης Κουλάκος είναι μέλος του Τμήματος Παιδείας και Ερευνας της ΚΕ του ΚΚΕ

Θυσιάζονται εργασιακά δικαιώματα

Την ώρα που ο νόμος των υποτροφιών που οι γονομέτρο και που οι υποψήφιοι ΡΙΖΑ, μέσω ΙΚΥ και Ερευνα που ίδρυσε η κυβέρνηση από δάνειο από δόσεις, επέτεινε την εργασία των νέων.

Το μοντέλο των υποτροφιών αρκετών υποδότην, μηδέν εργασιακά δικαιώματα, σε εκείνες που τα πλάγια εργασιές τις η χρι πρότινος έδιναν

